

Види оцінювання

Класифікація оцінювання

Однією з поширених гуманітарних класифікацій є фази надзвичайних ситуацій Міжвідомчого постійного комітету (МПК). Кожна фаза має свої особливості та пріоритети, які спонукають оцінювання шукати різні відповіді та використовувати різні спеціальні інструменти.

Зауважте, що в надзвичайних ситуаціях процеси навмисно скорочуються, щоб прискорити та полегшити негайне реагування. Оцінки, проведені на етапі відновлення або в проєкті розробки, можуть мати інші часові рамки, ретельність та використовувати інші інструменти.

Початкова оцінка

Початкова оцінка - це оцінка, яка проводиться протягом перших годин після стихійного лиха, як правило, протягом перших 72 годин. Намір початкової оцінки забезпечує швидкий огляд ситуації в момент, коли питань більше, ніж відповідей. Початкова оцінка не повинна плутатися з детальним звітом про ситуацію, а лише розглядатися як висвітлення основних фактів та прогалин в інформації.

Початкова оцінка надзвичайних ситуацій:

Призначення	Час	Доступ до джерел інформації	Типові джерела інформації	Важливість припущень	Тип команди з оцінки
Перша оцінка впливу кризи.	Протягом перших 72 годин .	Дуже обмежений: Пересування зазвичай обмежене, а зв'язок не завжди функціонує.	Покладається на попередні мережі, координаційні групи та офіційні джерела, якщо такі є.	Дуже висока: Мало що підтверджується, доводиться робити припущення на основі попереднього досвіду	Бажано представник з досвідом роботи в надзвичайних ситуаціях.

Адаптовано з МФЧХ, [Керівництво з оцінки в надзвичайних ситуаціях](#) & МПК, Класифікація фаз надзвичайної ситуації.

Швидка оцінка

Керуючись первинною оцінкою та враховуючи нові обставини, швидкі оцінки, як правило, проводяться протягом перших двох тижнів після надзвичайної ситуації. Швидкі оцінки надають інформацію про потреби, можливі стратегії втручання та вимоги до ресурсів. Вони також включають оцінку ситуації, ресурсів та потреб на ранній, критичній стадії стихійного лиха та призначені для визначення типу негайного реагування на надзвичайні ситуації. Це оцінювання може проводитися всередині країни або, як компонент загального формату оцінювання (напр. [Мультикластерна/секторна початкова](#)

[експрес-оцінка \(MIRA\)](#) як скоординована робота різних партнерів.

Швидкі оцінки спрямовані на виявлення таких аспектів:

- Вплив катастрофи на суспільство та його інфраструктуру, а також здатність цього суспільства справлятися зі змінами.
- Найбільш вразливі верстви населення, які можуть потребувати адресної допомоги.
- Рівень реагування постраждалої країни, її внутрішня спроможність впоратися з ситуацією та рівень реагування міжнародної спільноти.
- Найбільш нагальні потреби у допомозі та потенційні методи їх найбільш ефективного задоволення.
- Механізми координації.
- Значні політичні, культурні та логістичні обмеження.

Швидкі оцінки також спрямовані на те, щоб:

- Надати рекомендації, які визначають і встановлюють пріоритети для дій та ресурсів, необхідних для негайного реагування.
- Підкреслити особливі проблемні аспекти щодо розвитку ситуації.
- Привернути уваги до географічних регіонів/важливих секторів, які потребують поглибленої оцінки.

Швидка оцінка:

Призначення	Час	Доступ до джерел інформації	Типові джерела інформації	Важливість припущень	Тип команд з оцінки
Негайне реагування / заходи з порятунку життя.	Максимум два тижні після кризи.	Обмежений: Заходи з охорони та/або безпеки також можуть обмежувати пересування та доступ до людей.	Вторинна інформація, місцеві служби (охорони здоров'я, водопостачання тощо), НУО, уряд, відвідування постраждалого населення/домогосподарств, партнери та близькі надавачі послуг.	Висока: Недостатньо часу для перевірки всієї інформації. Ситуація все ще нестабільна.	Досвідчені спеціалісти широкого профілю, досвідом роботи в надзвичайних ситуаціях

Адаптовано з МКЧХ, [Керівництво з оцінки в надзвичайних ситуаціях](#) & МПК, Класифікація фаз надзвичайної ситуації.

Поглиблені оцінки

Поглиблене оцінювання слід проводити після початкового та швидкого оцінювання лише в тих випадках, коли були виявлені прогалини в інформації, коли необхідна додаткова інформація для прийняття рішень щодо програми, вимірювання результатів програми або для цілей адвокації. Початкові та експрес-оцінки створюють основу для подальших поглиблених оцінок, які поглиблюють (але не повторюють) результати попередніх оцінок. Під час поглибленої оцінки важливо зосередитися на ситуаційних змінах до і після катастрофи.

Кожна поглиблена оцінка буде унікальною, враховуючи індивідуальні обставини та

відповідні фактори, виявлені прогалини та актуальні інформаційні потреби організації. Будь ласка, зверніться до розділу [Логістична оцінка](#) цього посібника для отримання інформації, пов'язаної з логістикою.

Поглиблена оцінка:

Призначення	Час	Доступ до джерел інформації	Типові джерела інформації	Важливість припущень	Тип команди з оцінки
Середньостроковий оперативний план.	Менше одного місяця після кризи та/або кожного разу, коли вважається необхідним.	Загальнодоступне середовище: Можливість відвідати достатню кількість місць та опитати повний спектр інформаторів.	Вторинна інформація та первинна інформація, зібрана через повний спектр інформаторів.	Невисока: Достатньо часу для опитування повного кола інформаторів. Координація з партнерами є обов'язковою, щоб уникнути дублювання та забезпечити достовірність зібраних даних.	Спеціаліст широкого профілю, можливо підтриманий спеціалістами.

Адаптовано з МКЧХ, [Керівництво з оцінки в надзвичайних ситуаціях](#) & МПК, Класифікація фаз надзвичайних ситуацій.

Тривале оцінювання

Важливо продовжувати здійснювати різні оцінки за потреби. ">Тривале оцінювання передбачає регулярне оновлення інформації про ситуацію та отримання відповідного зворотного зв'язку від бенефіціарів з метою сприяння прийняттю рішень щодо довгострокових заходів. Ефективні постійні оцінки допомагають виявити зміни, коли вони відбуваються.

Тривале оцінювання:

Призначення	Час	Доступ до джерел інформації	Типові джерела інформації	Важливість припущень	Тип команди з оцінки
-------------	-----	-----------------------------	---------------------------	----------------------	----------------------

Призначення	Час	Доступ до джерел інформації	Типові джерела інформації	Важливість припущень	Тип команди з оцінки
Оцінювання, моніторинг та дослідження.	Інформація збирається регулярно протягом операційного періоду.	Повний звичайний доступ.	Первинна та вторинна інформація, зібрана за допомогою відібраних інформаторів на основі індикаторів, за допомогою стандартизованої та спланованої процедури, яку зазвичай проводять співробітники організації.	Середня: Припущення на основі показників та інформаторів, але їх можна перевірити з інших джерел.	Персонал організації під час розвитку звичайної діяльності.

Адаптовано з МКЧХ, [Керівництво з оцінки в надзвичайних ситуаціях](#) & МПК, Класифікація фаз надзвичайної ситуації.

Методи збору інформації

Стандартна методологія збору даних та/або управління інформацією, отриманою в результаті оцінювання, не лише заохочується - оцінювання не працюватиме без стандартних вхідних даних. Рішення про те, яка інформація необхідна і як будуть збиратися дані, має вирішальне значення для досягнення цілей оцінювання. Індикатори слід обирати не на основі інтересів та можливостей організації, а на основі потреб на місцях, щоб розробити найбільш відповідне втручання.

Дані можуть бути якісними або кількісними - і ті, й інші потрібні, але способи їх збору відрізняються. У той час як збір кількісних показників і статистичних даних є простішим і дає змогу отримати цифри, які дозволяють зробити припущення, якісні дані вимагають глибшого розуміння контексту, часу на пошук відповідних джерел і персоналу, навченого здобувати та аналізувати інформацію.

Методи збору даних:

Пряме спостереження	Пряме спостереження корисне для перехресної перевірки офіційної та неофіційної інформації або звітів. Неформальні обговорення зазвичай є найбільш простим підходом до оцінки інфраструктури та логістики.
----------------------------	---

Опитування	Опитування - це серія стандартних запитань, що задаються заздалегідь визначеній групі респондентів, відібраних з репрезентативної вибірки населення. Опитування зазвичай включають анкети, які можуть містити кількісні або якісні запитання, і можуть проводитися дистанційно через Інтернет або телефоном. Важливо ретельно розробляти запитання та метод вибірки з метою пошуку реальних фактів, а не просто підтвердження припущень організації.
Інтерв'ю	Інтерв'ю є потужним інструментом, однак, щоб вирішити, яку саме інформацію може надати інформатор, потрібно добре поміркувати. Дуже важливо відібрати ключових інформаторів, які володіють конкретними знаннями з однієї теми, і визначити найкращий підхід до них. У той час як індивідуальні інтерв'ю є найшвидшим способом отримання технічної інформації та дозволяють людям говорити про делікатні питання, групові інтерв'ю сприяють взаємодії між людьми, заохочуючи атмосферу конструктивних дебатів.
